

Finansdepartementet
Skatte-och tullavdelningen
Annica Svedberg
103 33 Stockholm

Säkrare samordningsnummer och bättre förutsättningar för korrekta uppgifter i folkbokföringen

Sammanfattning

Transportstyrelsen är överlag positiv till de lämnade förslagen och ansluter i huvudsak till de bedömningar som framgår av promemorian.

Transportstyrelsen tillstyrker förslaget om en utvidgad underrättelseskyldighet.

Transportstyrelsen ställer sig bakom förslaget att enskilda ska kunna ansöka om samordningsnummer och att det är Skatteverket som ska bedöma identiteten.

Transportstyrelsen tillstyrker även förslaget att det ska införas en möjlighet för enskild att få sin identitet fastställd och att det införs fler krav på den som begär tilldelning av samordningsnummer.

Transportstyrelsen ställer sig bakom syftet med förslaget om avregistrering, men anser att det kvarstår en del frågor att utreda och klarlägga för att förslaget ska kunna tillstyrkas.

Transportstyrelsen välkomnar förslaget att enskilda får en skyldighet att anmäla aktuell adress, men ser en svårighet att förslaget innefattar utländska adresser. Förslaget bör även omfatta uppgift om namn.

Transportstyrelsens synpunkter

8.3 En utvidgad underrättelseskyldighet

Transportstyrelsen tillstyrker förslaget om en utvidgad underrättelseskyldighet som bland annat innebär att samtliga myndigheter ska underrätta Skatteverket om det kan antas att en uppgift i folkbokföringen är oriktig eller ofullständig. Transportstyrelsen omfattas redan idag av den skyldigheten även om den utvidgas till att gälla fler uppgifter. Transportstyrelsen

kan dock se ett behov att i dialog med Skatteverket ta fram rutiner i vilka fall Transportstyrelsen ska underrätta Skatteverket och på vilket sätt.

9.2.1 Enskilda ska själva kunna ansöka om samordningsnummer

Transportstyrelsen ställer sig bakom förslaget att en enskild ska kunna tilldelas ett samordningsnummer efter egen ansökan, om den enskilde har en sådan anknytning till Sverige som gör att denne kan antas behöva en identitetsbeteckning. Det kommer att minska belastningen på Transportstyrelsen i och med att fler personer än tidigare kommer att inneha ett samordningsnummer när de kommer i kontakt med Transportstyrelsen. Eventuellt kommer också enskildas behov att kontakta Skatteverket för att få information om samordningsnumrets status att öka i samband med en fordonsaffär när potentiell köpare uppger ett samordningsnummer.

9.2.2 Ansökan och identitetskontroll

Transportstyrelsen anser att det är oklart vilka förväntningar som finns på personlig inställelse från andra myndigheter när detta ur rekviderande myndighets perspektiv inte kan anses nödvändigt.

I promemorian framgår att det inte finns någon skyldighet för den rekviderade aktören att kontrollera den enskildes identitet genom personlig inställelse. Samtidigt lyfts det upp att ett krav på personlig inställelse vid en myndighet som gör en identitetskontroll bedöms vara av central betydelse för att göra samordningsnumren säkrare och mer tillförlitliga. Transportstyrelsen vill förtydliga att myndigheten endast i undantagsfall tillämpar krav på personlig inställelse. De situationer där det exempelvis blir aktuellt är när det förekommer brister i läsbarheten av en kopierad id-handling. Transportstyrelsen ser därmed en svårighet när det egna verksamhetsbehovet inte riktigt speglar samhällets behov av kontroll. För Transportstyrelsen är användningen av samordningsnummer ett administrativt stöd för att myndigheten ska kunna fullgöra sina uppgifter gentemot den enskilde. Transportstyrelsen är av uppfattningen att det för en effektiv statsförvaltning kan finnas skäl att skilja på när uppgifter om en identitet behöver vara styrkta – något som kan göras på handlingarna – och när en identitet behöver vara kontrollerad; något som sannolikt förutsätter en personlig inställelse. Detta skulle i sådant fall innebära att samordningsnummer kan tilldelas i tre olika situationer: när identiteten är osäker, när identiteten är styrkt utifrån kontroll av uppgifter om personen i en id-handling och när identiteten är kontrollerad genom såväl kontroll av uppgifter i en id-handling som kontroll av att det är rätt individ.

9.2.3 Skatteverket ska ansvara för att den enskildes identitet är fastställd

Transportstyrelsen tillstyrker förslaget att det är Skatteverket som ska bedöma om identiteten kan anses fastställd för enskilda som ansöker om att tilldelas ett samordningsnummer. Det är rimligt och lämpligt eftersom det är Skatteverket som är ansvarig för folkbokföringsdatabasen. Transportstyrelsen anser också att det är positivt att Skatteverket får meddela närmare föreskrifter om de krav som ska ställas på identifiering av en person som ansöker om samordningsnummer. Transportstyrelsen deltar gärna i en referensgrupp.

9.3 En möjlighet för den enskilde att få sin identitet fastställd

Transportstyrelsen tillstyrker förslaget att det för personer vars identitet inte har fastställts ges möjlighet att efter egen ansökan få sin identitet fastställd.

Det är rimligt att även dessa personer får en möjlighet att få sin identitet fastställd och andelen styrkta samordningsnummer borde öka.

Transportstyrelsen ser idag svårigheter med dagens regler som innebär att vissa personer har svårt att få sin identitet fastställd då de saknar en giltig id-handling från sitt hemland. Transportstyrelsens bedömning är att det här förslaget borde bidra till en större andel styrkta samordningsnummer, men kan samtidigt se att alla personer inte kommer att ha möjlighet till det, till exempel om man är på flykt från sitt hemland.

9.4 Flera krav på den som begär tilldelning av samordningsnummer

Transportstyrelsen tillstyrker förslaget att det ska införas fler krav på den som begär tilldelning av samordningsnummer och att det kommer att gälla fler uppgifter. Att begäran också ska innefatta en kopia av de handlingar som legat till grund för identifieringen är något som Transportstyrelsen redan gör idag.

9.5 Avregistrera personer med samordningsnummer

Transportstyrelsen ställer sig bakom syftet med förslaget att det ska införas en skyldighet för Skatteverket att i vissa fall avregistrera personer som tilldelats ett samordningsnummer från folkbokföringsdatabasen, men kan ändå inte tillstyrka förslaget. Transportstyrelsen anser att det kvarstår viktiga frågor som först behöver utredas och klarläggas.

Transportstyrelsen saknar bland annat ett resonemang om innebörden av en avregistrering. Transportstyrelsen kan inte heller utläsa av promemorian vilken status som Skatteverkets avregistrering kommer att ha om det ändå står varje aktör fritt att använda numret om det är nödvändigt ur ett verksamhetsperspektiv. För Transportstyrelsens del kommer det att finnas

ett behov av att använda numret om det till exempel finns fordon registrerade på numret eller om det finns förarbehörighet kopplat till samordningsnumret. Användning av samordningsnummer förekommer i samtliga av myndighetens verksamhetsområden¹ och hanteras också i olika system. Med hjälp av vägtrafikregistret över fordon och förare arbetar Transportstyrelsen bland annat med tillstånd, ägarbyte, trängsel- och fordonskatt. Utöver vägtrafikregistret finns andra register inom Transportstyrelsen som används inom järnvägs-, luftfarts-, och sjöfartsområdet. Transportstyrelsen utformar regler och ger tillstånd, som till exempel körkort och certifikat, och utövar tillsyn att reglerna efterlevs. Olika gallringsregler gäller för de olika verksamhetsområdena. Transportstyrelsen anser vidare att det är oklart hur en avregistrering påverkar det informationsutbyte kopplat till ett samordningsnummer som man har myndigheter sinsemellan, om numret är avregistrerat.

9.5.2 När en avregistrering ska ske

En anmälan om att det finns ett fortsatt behov av ett tilldelat samordningsnummer ska göras vart femte år för att inte avregistrering ska ske. Därutöver föreslås en möjlighet för Skatteverket att avregistrera personer som tilldelats samordningsnummer när det finns särskilda skäl för det.

Transportstyrelsen anser att föreslagen ordning är mer komplicerad än vad som framgår av promemorian. Frågan om när det kan anses finnas ett fortsatt behov skulle behöva belysas ytterligare för att det inte ska bli olika bedömningar hos de olika myndigheterna som använder samordningsnummer i sin verksamhet. Transportstyrelsen kan utifrån registersynpunkt se att det finns ett fortsatt behov att hantera samordningsnummer. Frågan är dock om det räcker som anmälan att den enskilde exempelvis har ett fordon registrerat i vägtrafikregistret och om samordningsnumret kan fortsätta användas för att påföra årlig fordonsskatt. Transportstyrelsen kan inte heller utläsa av promemorian hur myndigheterna tekniskt ska anmäla uppgift om fortsatt behov av att använda samordningsnumret. Det framgår inte heller inte inom vilken tid (före 5-årsgränsen inträder) som behovet av en fortsatt användning av numret ska anmälas.

Transportstyrelsen ser därutöver ett behov av att veta orsaken till att Skatteverket avregistrerar ett samordningsnummer för att underlätta myndighetens vidare hantering av numret. Är det på grund av en automatisk avregistrering ("5-års regeln") eller är grunden särskilda skäl. Orsaken till avregistreringen har således betydelse för en eventuell fortsatt användning av numret.

¹ Järnvägs-, luftfarts-, sjöfarts-, vägtrafik-, körkorts- och yrkestrafikområdet.

Enligt Transportstyrelsens sätt att se på det behöver också uppgift om tilldelningsår framgå i Navet. Uppgiften behövs för att myndigheten ska kunna beräkna hur gammal numret är och bedöma om en extra noggrann kontroll bör göras innan numret används i verksamheten. I övrigt konstaterar Transportstyrelsen att uppgift om tilldelningsår kan komma att kräva tillägg i bilagorna i vägtrafikdataförordningen (2019:382) om uppgiften ska registreras i vägtrafikregistret eftersom förordningen idag inte ger stöd för att registrera uppgiften om tilldelningsår.

9.7 En skyldighet för enskilda att anmäla aktuell adress

Transportstyrelsen välkomnar förslaget att enskild, som har tilldelats ett samordningsnummer, ska anmäla uppgift om aktuell adress till Skatteverket. Transportstyrelsen ser däremot en svårighet eftersom förslaget innefattar utländska adresser. Transportstyrelsen kan också se att föreslagen anmälningskyldighet bör omfatta uppgift om ändrat namn, eftersom det förekommer att personer med samordningsnummer också ändrar namn.

Transportstyrelsen har ett behov av att ha en aktuell adressuppgift för personer med samordningsnummer för att exempelvis kunna skicka ut behörighetshandlingar och ta ut skatter och avgifter som följer med registrering av fordon enligt vägtrafikregisterlagstiftningen. Det gäller oavsett om samordningsnumret är att betrakta som styrkt eller ostyrkt. Enskilda som tilldelats samordningsnummer är också skyldiga att anmäla adress- eller namnändring till Transportstyrelsen. Av 5 kap. 13 § förordningen (2019:383) om fordons registrering och användning framgår bland annat att om en ägare av ett registrerat fordon som inte är folkbokförd ändrar namn och adress i landet ska han eller hon inom en vecka efter ändringen skriftligen anmäla det till Transportstyrelsen. Transportstyrelsen vill i sammanhanget understryka att det endast är svenska adresser som kan registreras i vägtrafikregistret. När det gäller frågan om adress anser Transportstyrelsen att det inte är klarlagt vilken adress som kommer att aviseras från Skatteverket om personen har anmält både en svensk och en utländsk adress till Skatteverket.

12.2 Konsekvenser för den offentliga förvaltningen, företag och organisationer

Transportstyrelsen har noterat att frågan om finansiering inte behandlas särskilt grundligt i promemorian. Den bedömning som har gjorts i promemorian är att de ökade kostnaderna för de statliga myndigheterna kan rymmas inom befintliga ekonomiska ramar.

Transportstyrelsen bedömer att förslagen kommer att medföra betydande kostnader i form av systemutveckling och anpassning i de olika system som myndigheten har, särskilt när det gäller förslaget som rör avregistrering.

Som Transportstyrelsen påpekat kvarstår dock viktiga frågor som behöver utredas och klarläggas vad gäller exempelvis hur informationsutbytet ska ske. Transportstyrelsen kan därför inte i nuläget fullt ut bedöma den samlade kostnaden. Kostnaderna kommer inte att rymmas inom nuvarande ram.

Beslut i detta ärende har fattats av generaldirektör Jonas Bjelfvenstam. I den slutliga handläggningen av ärendet deltog överdirektör Anita Johansson, chefsjuristen Kristina Nilsson, avdelningsdirektör Jan-Olov Öhrn, biträdande avdelningsdirektör Anna Berggrund och utredare Louise Hagström, den senare föredragande.

Jonas Bjelfvenstam
Generaldirektör